

Migranten

Zij

Een ruimte zoals deze
Een hotel, aan de rand van de stad
Zware muren, ongenaakbaar in hun stenen zwijgen
Vermoeide vloeren van getekend hout
Het licht dat door de ramen valt heeft de kleur van het verleden
Naar zo'n plek zou ik willen, met jou
Zou ik terug willen keren
Wij zijn oud
In de groeven van onze huid heeft het stof van jaren en van continenten zich verzameld
Nog eenmaal kunnen we samen reizen

Hij

Ons leven is reizen geweest
De reis naar het verre westen en dan nog verder
De reizen van het ene tijdelijke onderkomen naar het volgende, van tussenstop naar tussenstop
De reis van mensen die het nergens vinden, die nergens welkom zijn
Reizen met koffers, reizen met zwaarte en met angstige vermoeidheid
Er is ook de reis terug
De reis naar wat niet meer bestaat
Er zijn reizen die we alleen in onze verbeelding kunnen maken –
gedachtenreizen, snel en met gesloten ogen

Een ruimte zoals deze, zeg jij?
Ooit zijn we hier geweest
Het moet een half leven geleden zijn
Deze muren waren nog nieuw

Kijk, daar zijn we
Onze ogen zijn scherp, ze zien wat ze willen zien
Ons bloed stroomt met de kracht die de verwachting er aan geeft

Zij

We verblijven in het hotel, hier dichtbij de haven
's Nachts, als we niet slapen, horen we het gesis en het staal-op-staal-geluid van de treinen
Horen we de herhaalde bastoon van de grote schepen die vertrekken
Door zo'n schip zullen ook wij worden meegenomen, binnenkort
De lucht hier is kil en onze kleren zijn te dun
We bezitten weinig: onze kleine koffer is niet meer dan half gevuld
Ik maak me geen zorgen: ik raak jou aan en dan weet ik wat ik heb

Hij

Dit hier is ons eerste hotel
Er zullen er nog zovele volgen
Op zoveel kale vloeren zal die ene koffer van ons staan
Maar dat weten we nu nog niet
Het hotel, huis van de onbestendigheid
Samen staren naar muren die aan niemand toebehoren
Samen wakker liggen tussen lakens die koud blijven

Zij

Wie sterk is en tevreden, die kan blijven waar hij is
Wie in alle rust zijn zegeningen telt, die hoeft niet te reizen, die hoeft niet weg
Maar er zijn ook anderen
Tot die anderen hebben wij ons leven lang behoord
Voor hen is de gewenste rust nooit hier, maar altijd daar
Zij hebben telken weer een afstand af te leggen
Voor hen is er zonder ophouden die spanning tussen blijven en gaan
Zij zijn – en wij zijn – de geboren reizigers
Hun huis is het hotel
Hun familie zijn de medebewoners, ieder verschanst in de wankele zekerheid van
hun eigen kamer

Hij

In het hotel worden wij geduld
Per dag betalen we, voor onze kamer
Schouder aan schouder lopen we door de lange gangen
De mensen die er werken negeren ons zoveel als ze kunnen
Pas wanneer we voorgoed vertrekken zullen ze tevreden naar onze ruggen kijken

Zij

We hebben het altijd geweten
Vanaf de dag dat we voor het eerst elkaars ogen zagen
We hebben het meteen geweten: wij horen bij elkaar en wij moeten hier weg
We leefden in dat oude land, een land zonder kust, zonder haven
Een land van glooiende akkers
Een land van nerveuze steden
Een land met afstandelijke, absolute heersers
Een land zonder vrijheid en vooruitgang
Een land, groots en weids, maar voor ons was het een gevangenis

Hij

Onze band is vanaf die eerste dag sterk geweest
Zo sterk dat hij ook nu nog altijd niet gebroken is
Met de kracht van die verbondenheid zijn we gaan nadenken
Zijn we gaan werken aan ons vertrek uit dat land, dat meer verleden had dan
toekomst

Zij

Onze land daar was van zware aarde, was een land van oude straten en van
onveranderlijkheid

Hij

Van ons hield dat land niet
Aan ons mankeerde iets: we hadden niet de goede achternaam, niet het goede
uiterlijk of niet het goede geloof
Iets was er dat ons op achterstand zette

Zij

Zo blij zijn wij geweest
Met de kracht die we elkaar gaven, die we aan elkaar ontleenden, die zich bij die
eerste ontmoeting al had geopenbaard
Die kracht heeft het ons mogelijk gemaakt om aan onze reis te beginnen

Hij

Als ik in jouw ogen keek, dan zag ik wat jij zag
Jij keek voorbij de horizon, je zag een nieuw land
Een land dat niet gaf om herkomst of om overtuiging
Een land waar iedereen gelijk kon zijn
Een land waar alleen onze wil en ons vermogen om te werken zou tellen

Zij

Als ik jou aanraakte, dan wist ik dat we sterk genoeg zouden zijn om in dat land
te komen

Hij

En het is waar: we zijn er gekomen
We hebben de reis gemaakt
Maar we hebben gemerkt: ieder nieuw land heeft nieuwe begrenzings
Waar je ook komt, de vrijheid waarnaar je verlangt vind je nergens
Volkomen vrijheid bestaat alleen in het donker van ons denken

Zij

Een hotel als dit
Overal op de wereld hebben we het terug gevonden
Overal zijn kamers waar reizigers dromen
Overal kwamen en gingen de mensen en bleven de gebouwen staan

Hij

Een trein heeft ons hierheen gebracht
Een lange reis, stoffig en benauwd
De weemoed van plaatsnamen die voorbijschieten in het donker
Kronstadt, Abteiberg, Neukirchen
Nooit zal de treinpassagier van zo'n plek meer leren kennen dan enkel die naam

Zij

Wat we niet weten, maar later zullen horen
Is dat terwijl wij reizen in heel Europa de Grote Oorlog is uitgebroken
We zijn net op tijd vertrokken
Dat land van ons
Dat eeuwige, slaperige land van herkomst
Dat gaat ten onder in het vuur en het bloed van de wereldgeschiedenis
Wat achter ons ligt houdt op te bestaan

Hij

Een eeuw van onrust is begonnen
Ons deert dat niet: wij zijn samen en we hebben ons reisdoel

Zij

We koesteren elkaar en onze koffer
We kijken naar onze medereizigers – we herkennen hun onzekerheid
Ieder van hen heeft zijn eigen verlangen
Heeft zijn eigen donkere wolk die boven dat verlangen hangt

Hij

Na dagen is het zover: we komen hier, op deze plek, dicht bij de zee
Een plaats waar de grote schepen aanmeren
Een plaats waar ons geld door vlugge vingers wordt geteld
Het is blijkbaar voldoende: we krijgen een papier in onze handen geduwd en we
kunnen vertrekken

Zij

Weer is er die benauwdheid, weer die bedruktheid
Niet in een trein, dit keer, maar achter de stalen wanden van het schip

Hij

Nooit is een mens kleiner dan op zo'n grote boot
Geen kant kun je op, alleen maar wachten en af en toe de zee zien – de
onverschillige zee die zijn verhalen voor zichzelf houdt

Zij

Toch was alles goed, op die eerste reis
We wisten zeker dat alles zou worden zoals we het wensten
De haven waar we aan gingen komen zou een geopende deur zijn

Hij

Ik geloof niet dat God er is
Maar als hij wel bestond dan zou ik hem voor één ding dankbaar zijn
En dat is dat hij in zijn almacht besloten heeft dat wij onze toekomst niet hoeven
te kennen
Dat we nu nog niet weten in welke diepte we straks zullen vallen
Die onwetendheid maakt het leven draaglijk
In die onwetendheid zijn wij gelukkig geweest, daar op het schip

Zij

Later pas is de kennis gekomen
Later zijn we het gaan begrijpen:
Er bestaan twee soorten reizigers
De ene gaat van begin- naar eindpunt en kan dan tevreden zijn – de opgave is
volbracht
De ander heeft de rusteloosheid in het bloed, die leeft om zich telkens weer te
verplaatsen, die verlangt naar een huis maar zal het nooit hebben

Hij

Zulke reizigers zijn wij
Zijn wij ons hele leven geweest

Zij

Ooit vertrokken maar nooit aangekomen
De koffer altijd binnen handbereik

Hij

Een hotel als dit: we hebben er verbleven
En daarna zij we weer doorgereisd
Waar wij waren, daar was onze bestemming niet
We bleven onrustig

Zij

Wat zochten we dan?
Ik heb dat later pas begrepen
We waren op zoek naar de stille wereld van onze jeugd
Naar een land van rust en zekerheden
Op zoek naar onbezorgdheid
Op zoek naar wat niet meer bestaat

Hij

In zoveel steden hebben wij gewoond, altijd tijdelijk
In zoveel havens hebben we de schepen zien vertrekken
In zoveel gedaanten hebben we de wereld gezien – en altijd was die wereld hard
en onverschillig

Zij

Maar ook altijd was er weer het wonder van het zachte voorjaar, de kracht van
het leven dat leven voortbrengt

Hij

We namen het leven waar, jaar na jaar
In steeds andere tijdelijke woningen
Wij zijn langzaam oud geworden
Als we naar elkaar keken zagen we die ouderdom niet

Zij

En nu – nu zijn we moe van het zwerven
Nu, meer dan ooit, zouden we terug willen
Terug naar de rust die we toen ontvlucht zijn
Maar nu, meer dan ooit, weten we dat zoiets niet kan
Dezelfde God die voor ons de toekomst verborgen houdt
Verbiedt het ons om terug te keren naar wat we niet meer zullen vinden

Hij

Een hotel als dit
Een kamer met hoge ramen
Buiten is het leven, hier binnen staat de lucht stil
We sluiten onze ogen en de kracht van ons denken brengt ons naar deze plek
Dit overstappunt in onze reis

Zij

Hier zijn we ooit aan boord gegaan
De twijfel lag achter ons en de teleurstelling werd nog voor ons uitgeschoven
Zo moet het leven blijikbaar zijn:
Het verlangen naar verandering is sterker
Dan het besef dat die verandering alleen maar tegen kan vallen

Hij

Een hotel als dit
We zijn er samen
Wij bestaan zolang we samen op een plek kunnen zijn

© 2012 Stichting Watergat / Rob de Graaf